

Ora Ĵurnalo

Numero 7, Majo 2018

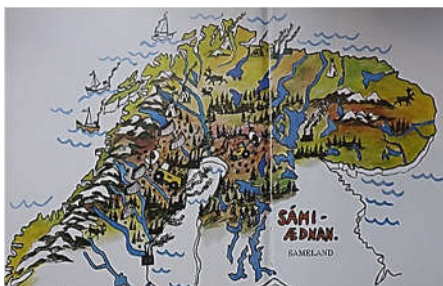
*Al la tuta mondo:
Bonvenon al la **verda** Gotenburgo!*

*Bonvolu viziti nian retpaĝon:
www.esperanto-gbg.org*

Enhavo

Paĝo

2. Enhavo.
Pri Ora Ĵurnalo.
3. Espeporko ĝojas.
Majblomman – la majfesta floro.
4. Printempa koncerto en la Dergårds-
teatro, Lerum.
Anekdotoj (el 1904).
5. Printempa kanto kun akuzativoj!
6. La skribokurso de Ingegerd Granat
ĉiam havas surprizojn.
Några haikudikter från skrivarkursen
på svenska och några från Brasilien på
esperanto.
7. Skandinava kongreso sur M/S Pearl of
Scandinavia 10/5 – 13/5 2018.
Mireille Grosjean.
8. Maristo Jansson. (Pri Dan Andersson.)
Maristo Jansson. (La kanto.)
Pli da anekdotoj (el 1904).

Tema Sápmi:

9. Samer firar i år 100-årsminnet av det
första samiska landsmötet i Sverige.

10. Ingegerd intervjuar Johannes
Marainen.
11. Esperantoföreningen i Göteborg har
haft en del samarbete med
Sameföreningen.
12. "Elsa Laula och skrivande samiska
kvinnors antikoloniala kamp".
13. Karin Stenberg.
14. La lando de la samea popolo – Sápmi.
Den vita mannens fotspår / Vilges
olbmá juolggi luodda.
15. Monta lagopo.
La Nacia Parko Sarek, mia libertempa
revo.
16. "Vi är samer" – Ni estas sameoj!
18. Ĝojiga informo por la abeloj en EU.
Spela kula / Ludi per globetoj.
19. Fama bildo "La virino kun la
mansako".
20. En Göteborgs-Posten, sabate 21 aprilo
2018.
21. "Guds olydiga revben."
23. Sommardagar i Göteborg – pröva en
intensivkurs i esperanto 2018.

Pri Ora Ĵurnalo

Ora Ĵurnalo estas eldonata de Ora Klubo, subtena klubo de la esperantolibrejo en Stannum, Östadsvägen 68. La eldonfrekvenco estas neregula.

Redaktantoj: Siv Burell, 070-721 34 79, siv.burell@gmail.com kaj Ingegerd Granat, 073-502 53 32, ingegerd.granat@telia.com. Lingva kontrolo: Birgitta Anevik. Fina paĝarangô: Andreas Nordström, arendsian@hotmail.com.

Kontaktu iun el la redaktantoj kiam vi volas viziti la bibliotekon, ili malfermos al vi!

Espeporko ĝojas

Ora Ĵurnalo nun estis eldonita dum duona jaro.

- ❖ La legantaro kreskas
- ❖ Ankoraŭ aperas la majfesta floro ĉiun printempon por plibonigi la vivon de infanoj
- ❖ Venis letero el Norvegio kun la jena teksto:

Esperanto Oslo <oficejo@esperanto.no>

18 apr.

Saluton.

[.....] Pri Ora Ĵurnalo:

Impone multajn novaĵojn vi kolektis tie!

Jes, mi povos aperigi noticon pri tio en Norvega Esperantisto 3, kiun ni dissendos komence de junio.

Kunlaboreme – Douglas

Red.

Majblomman – La majfesta floro

Beda Hallberg laboris fine de la 19a jarcento kaj komence de la 20a jarcento pri la pormalriĉula zorgado en Gotenburgo. Por trovi monon ŝi inventis la majfestan floron. Gelernantoj kaj skoltoj vendis la paperan floron ekde 1907. La monon oni uzis por helpi malsanajn infanojn. Ĉirkaŭ la jaro 1900 25 %

- ❖ La elekta komitato nun povas proponi kandidaton por la anstataŭanta okupo de SEF: Lotta Lauritz. Malgraŭ ke ŝi jam havas (tro?) multe por fari ŝi pretas eniri la estraron. Per helpo de Ann-Louise ni "trovis" Lotta.
- ❖ Ni petis al la prezidanto Olof Pettersson resti en la estraro. Malgraŭ ke li bezonus trankvilon – la kuracisto rekomendas tion – li pretas plulabori en la estraro kiel membro – ne kiel prezidanto.

Ŝajnas ke la estonta estraro havos membrojn kiuj helpos unu la alian, sen fiksitajn rolojn.

Bonege, diras Martin, Tatu kaj Siv (elektaj komitatanoj) – sed ankoraŭ **ni ne trovis kasiston. Ĉu vi havas kandidaton, kiun vi volus proponi?** Komence Anita helpos lin/ŝin preni sur sin tiun gravan rolon.

- ❖ Eble ni Gotenburganoj denove aperos en la Libro & Biblioteko-Foiro. Dependas de la monsituacio de SEF.

La retadreso al la redakcio de Ora Ĵurnalo estas: gbg@esperanto.se

Beda Hallberg

de la mortoj en Gotenburgo estis kaŭzitaĵ de tuberkolozo.

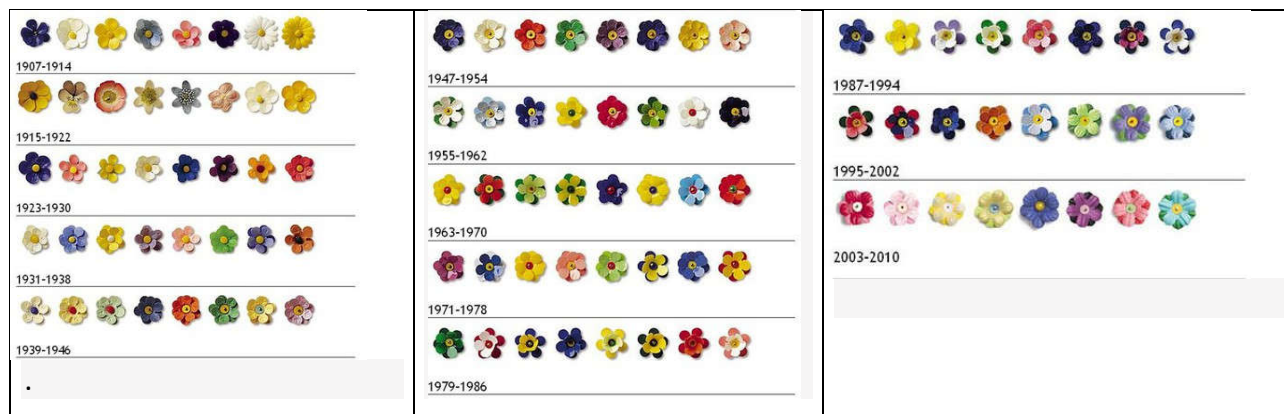
La ideo pri la majfesta floro disvastiĝis tra tuta Svedio. Hodiaŭ "MAJBLOMMAN" estas unu el la plej

malnovaj helporganizoj en la mondo kaj la plej granda en Svedio.

Ĉiun jaron kutima printempo-signo estas la eta papera floro. En 2018 la petaloj estas flavaj kaj nigraj. La kondiĉoj de infanoj ŝanĝas kun la tempo. Nun la celo de la monokolekto estas helpi malriĉajn infanojn en Svedio. Ĉiu infano havu la eblecon kunesti en la socio

sendepende de la ekonomio de la gepatroj.

"Internaciaj floroj" estis lancitaj en Finnlando 1908, Norvegio kaj Danio 1909, Nederlando kaj Belgio 1910, Rusio, Germanio, Aŭstrio, Svislando, Italio kaj Francio 1911 kaj en Anglio kaj Estonio en 1912. Hodiaŭ la majfloro restas nur en Svedio, Norvegio, Finnlando kaj Estonio.

Printempa koncerto en la Dergårds-teatro, Lerum

Kunlaboris: Blue Heaven big band, Nils Landgren (gasta trombonisto), lernantoj de la Kultura lernejo de Lerum. Krom muziko ankaŭ estis danco kaj arto. La granda salono estis plena de aŭskultantoj.

Lions club kontribuis per monpremioj al junaj muzikantoj.

Sep esperantistoj spektis la duhoran prezentadon. Poste ni praktikis esperanton ĉe mi en Gråbo – ankaŭ per kantado pri akuzativoj 😊 . Vidu la sekvan paĝon! / Siv

Anekdotoj

NE SENRESPONDA – X: "Kiam mi pruntis al vi la cent kronojn antaŭ du monatoj, vi diris, ke vi deziris ilin nur por mallonga tempo."

Y: "Jes, tute prave. La mono estis en mia posedo nur dum duonhoru."

EKSTER LA FUNEBRANTA DOMO – C. (al sinjoro): "Ĉu vi estas unu el la funebrantoj?"

La sinjoro: "Jes, li ŝuldis al mi 5000 kronojn."

Printempa kanto kun akuzativoj!

Kantu laŭ la melodio: "I mars tinar snön på vår åkerjord bort" La verkisto nekonata.

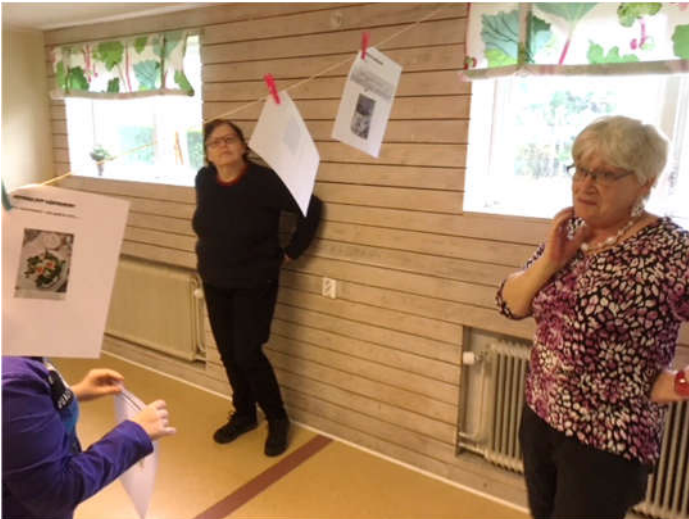
D Em A7 D
1. Mi amas la vivon, mi amas la sunon
D Em A7 D
Mi amas la florojn kreskantajn sur kamp'
A7 D A7 D
Mi amas la arbojn, la stelojn, la lunon
D Em A7 D
Mi amas vesperon en hejmo sub lamp'.

D Em A7 D
2. Mi trinkas la kafon, mi manĝas la panon,
D Em A7 D
Mi vidas la katon, kuŝantan sur ter'
A7 D A7 D
Mi sendas poŝtkarton, mi donas la manon,
D Em A7 D
Mi ŝatas ekskurson en bela veter'.

D Em A7 D
3. Mi fosas la teron, mi rastas vojeton,
D Em A7 D
akvumas la rozon pendantan sur mur'.
A7 D A7 D
Mi bakas la kukojn, mi skribas leteron,
D Em A7 D
mi aŭdas muzikon kun granda plezur'.

D Em A7 D
4. Mi monon ne havas, mi oron ne havas
D Em A7 D
mi perlojn ne havas, brilantajn sur ŝnur'.
A7 D A7 D
Sed ĝojon mi havas kaj bonan humoron
D Em A7 D
mi ĝuas la florojn en freŝa natur'.

La skribokurso de Ingegerd Granat ĉiam havas surprizojn

Ĉi tiun fojon ni elektis inspirajn bildojn kaj skribis hajkojn svede. Hajko estas japana versaĵo kun 5 silaboj en la unua verso, 7 en la dua kaj 5 en la tria. Plej ofte la temo ligas kun la sezonoj. Ni invitas vin skribi hajkojn esperante kaj sendi al Ora Ĵurnalo! /Siv

Några haikudikter från skrivarkursen på svenska och några från Brasilien på esperanto

Våren är kommen
tiden är ur led minsann
klockan vrids framåt.

Där på grönan äng
feta fästingar frossar
vaccinera dig!

Grannen gräver land
gröna fingrar på var hand
ger skörd efter hand

Mitt nyårslöfte:
missa några kilogram
tack vare vårspring

Jen kelkaj hajkoj el Brazilo

de Flávio Rebelo, naskita en 1972.

En konka eto
du aŭ tri perloj brilas:
bela rideto.

Falanta foli',
kiu revenas al tig'...
bela papilí'!

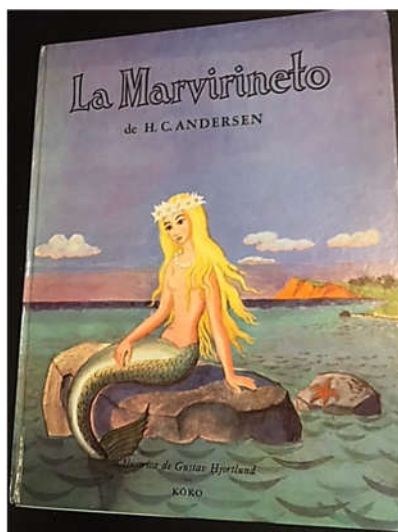
Dum ĉiuj dormas
plene lunan la ovon
la nokto kovas.

Skandinava kongreso sur M/S Pearl of Scandinavia 10/5 – 13/5 2018

Ni svedoj, kiuj alliĝis al la kruzado renkontos danojn kaj norvegojn. Estos ebleco scii pli pri la kulturoj de niaj najbaroj. Kiam mi estis lernanto en la baza lernejo mi legis norvegajn kaj danajn tekstojn. "La malbela anasido" "Knabineto kun alumetoj" kaj "La marvirineto" donis fortan impresojn. Pri

Peer Gynt mi bedaŭrinde ne memoras multe.

Pripensante la skandinavan literaturon mi spontane pensas pri

Svedio – Selma Lagerlöf

Norvegio – Henrik Ibsen

Danio – H.C. Andersen

Sed troviĝas ja pli nova literaturo.

Karaj legantoj! Ĉu vi povus rekomendi skandinaviajn librojn, kiujn vi ŝatas? Prefere tradukitajn en Esperanton. Bv. doni al ni la titolon kaj la nomon de la verkisto kaj mallongan rezumon de la enhavo!

Sendu al: gbg@esperanto.se

Mireille Grosjean,

la prezidanto de ILEI (Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj), rememoras nin pri **la Internacia tago de la libereco de gazetaro – la 3an de majo.**

Ŝi loĝas en Svislando, sed veturas multe – vizitante esperanto-societojn kaj lernejojn por apogi la esperantajn instruistojn. Ŝi ankaŭ aranĝas kursojn kaj internaciajn ekzamenojn.

En 2007 ŝi vizitis Svedion. En multaj landoj ŝi trovas ke la gazetaro tute ne estas libera.

Do, ni devas alte taksi nian liberecon skribi kaj paroli! La redakcio de Ora Jurnalo sentas sin sekura.

Maristo Jansson

La sveda poeto Dan Andersson (1888 – 1920) verkis la poemon Maristo Jansson kaj ankaŭ faris la melodion.

Li elkreskis en malriĉa hejmo, sed riĉa je libroj.

La sovaĝa naturo de Grangärde – "finna kolonio" en Dalekarlio kaj spertoj kiel karbigisto igis lin fariĝi verkisto.

Dum sia juneco li estis sendita al Usono por fariĝi farmisto, sed la promesita teritorio de

liaj parencoj "malaperis" kaj la patro de Dan igis lin hejmeniri. Bonege por la literaturo!

Se oni renkontas personojn kiuj studis esperanton antaŭ multaj jaroj, la plej konata kanto por ili estas Maristo Jansson. Do, la tradicio pluvivu!

Maristo Jansson (Jungman Jansson)

Hej o ho, maristo Jansson, blovas nun matena
vento;
tuj Konstancia foriros, pasis lasta nokto do;

Ĉu vi kisis la patrinon, Stina'n eĉ kun plora
sento;
ĉu eltrinkis vi la brandon? – jen kant': Hej o ho!

Hej o ho, maristo Jansson, ĉu vi timas ke fidelo;
de l' knabino translokiĝos al alia korhero'?

Via koro nun martelas kiel tremas matenstelo;
Turnu nazon al la vento – jen kant': Hej o ho!

Hej o ho, maristo Jansson, eble venos via sorto;
ĉe virinoj ne sed ŝarkoj en la sudaj maroj, ho!

Post koraloj ventŝiritaj embuskadas eble Morto;
senindulga sed sincera li estas – Hej o ho!

Eble sidos vi maljuna sur farmej' en Alabama;
dum forpasos viaj jaroj malrapide, certe tro;

Eble Stina'n vi forgesos je brandglut' en
Jokohama;
malzorgege, sed homece – jen kant': Hej o ho!

Pli da anekdotoj

BONA KIALO – A.: "Ĉu troviĝas lifto en via domo?"

B.: "Jes, sed mi neniam uzas ĝin."

A.: "Ho, kial? Ĝi ja estas konvena ilo!"

B.: "Jes, prave, sed vi komprenas, mia apartamento troviĝas teretaĝe."

ĈIUJ VOJOJ KONDUKAS AL ROMO – La novelino: "Homoj diras, ke vi edziĝis al mi, ĉar mi havas monon."

La novelino: "Babilaĵo! La kialo, ke mi edziĝis al vi, estas ke mi ne havas monon."

Samer firar i år 100-årsminnet av det första samiska landsmötet i Sverige

Från Wikipedia:

Det samiska folket bor i fyra länder och har ingen egen nationalstat, men den samiska flaggan har vajat i Norge, Finland, Ryssland och Sverige ända sedan 1986. Den invigdes vid samekonferensen i Åre den 15 augusti 1986. Den var resultatet av en tävling, och vinnarbidraget kom från konstnären Astrid Båhl från Skibotn, Norge.

Motivet härstammar från schamanens trumma och dikten "Paiven parneh" ("Solens

söner") av sydsamen Anders Fjellner (1795-1876). Fjellner beskrev samerna som solens söner och döttrar. Flaggans cirkel står för andlighet och representerar solen (röd) och månen (blå). Grönt symboliserar växter/natur, blått symboliserar vattnet som är ett livselixir, rött symboliserar elden, värme och kärlek. Gult symboliserar solen. Den har samefärgerna röd, grön, gul och blå som kommer från den traditionella samiska dräkten, kolten.

Flaggan används i hela Sameland och av alla samer

Esperantister firar i år 100-årsminnet av den första skandinaviska esperantokongressen,

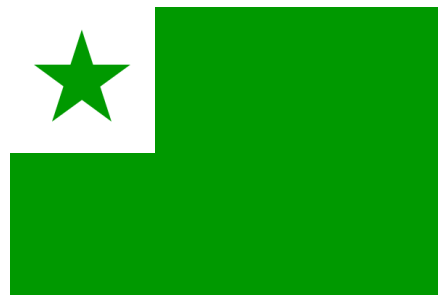
som hölls i Göteborg 1918. Vi firar med en kryssning Köpenhamn – Oslo – Köpenhamn 10 – 13 maj.

Liksom samerna har vi ett minoritetsspråk – som dock inte fått samma status som samiska, jiddisch, romani, finska och meänkieli. Det svenska teckenspråket borde också få status som minoritetsspråk! Ett språk – en kultur! Liksom samerna värnar om sin samiska kultur, värnar vi om vår esperantokultur.

Både samer och esperantister har blivit förföljda av makthavare, för esperantos del speciellt under Hitlers och Stalins regimer. Båda språken har ansetts icke fullvärdiga, medan vi anser att man på varje språk kan

uttrycka vad man vill uttrycka. Om man googlar på ordet "samiska" får man 266 000 träffar. Googlar man på ordet "esperanto" får man 25 800 000 träffar, därför att språket finns i så många länder, medan samiskan är koncentrerad till fyra nordliga länder.

Kanske skulle alla vinna på tätare samarbete mellan erkända och icke-erkända minoritetsspråkstalare.

Ingegerd intervjuar Johannes Marainen

Har du något speciellt och tidigt barndomsminne?

När jag hör "Bred dina vida vingar" kommer jag ihåg när

min älskade mormor i sin kammare pekade på tavlan med de två barnen gå på spången med en ängel i bakgrunden och sa att jag skulle vara trygg för att Gud skulle låta sina vakande änglar skydda mig

I alla tider har små barn drömt om vad de skulle bli när de blev stora, vilken var din dröm?

Jag ville bli lastbilschaufför som farbror Hugo i grannbyn och få köra hans röda lastbil.

Vad tycker du, som gammal lärare, om den svenska grundskolan idag, Hur kan skolan bli bättre?

Jag förstår inte att lärare nedlåter sig till att försöka överrösta elever i klassrummen. Se till att som lärare respektera att lyssna på eleverna men lära dem att på samma sätt respektera att lyssna på andra, såväl klasskamrater som lärare. Jag har aldrig förnedrat mig själv att överrösta en klass.

Lärare måste ha auktoritet att bestämma i klassen i samråd med elever och föräldrar, men definitivt utan att föräldrar ska lägga sig i det dagliga arbetet.

Vilken utbildning tycker du alla barn och ungdomar skall ha? Har vi en bra läroplan som gagnar allas framtid? Går det att ha en sådan?

I stort sett är det inte fel på läroplanen, men se till att alla barn ska ha möjlighet att utifrån sina begåvningar få bli sedda.

Vad tycker du om mer yrkesinriktad utbildning såsom praktik och rena yrkesskolor?

Alla har inte förutsättningar att lyckas i läsämnen. Låt oss få tillbaka yrkesutbildningar, där de som idag betraktas som dåliga kan få positiva omdömen på sina områden

Fatima Bremmer har fått Augustpriset för sin biografi om Ester Blenda Nordström, alias "Bansai", som tillbringade en tid som ung lärarinna hos samefolket och beskrev detta. Blev hennes skrivelser till gagn för samerna eller blev de medlöpare till rasbiologer och andra mörka krafter?

Personligen är jag bara positiv till hennes berättelse, men allt kan ju läsas som "fan läser bibeln".

Hur var jämlikheten i ett sameläger?

Kvinnan var den starka i familjen och i hemmet, mannen skötte det mesta utanför hemmet.

Finns det idag läger med samiska renskötare som har möjlighet att leva och verka med rennäringen, berätta?

Ja, om det inte fanns möjlighet att leva med renskötsel, skulle man naturligtvis inte fortsätta med det, alla intrång har visserligen gjort det allt svårare

Har du några minnen om möten med varg och björn?

Vår lärare i nomadskolan tog oss ut en gång i skogen sedan man påträffat får rivna av björn. Undrar vad våra föräldrar hade tyckt om det om de vetat om detta. Vi såg ingen björn. Som vuxen har jag en gång sett en björn, men på betryggande avstånd.

*Hur går det för sameföreningen i Göteborg?
Hur ser verksamheten ut?*

Med våra nya unga i styrelsen ser det lovande ut. Allt mer träffar, språkkaféer, slöjdtillfällen förutom de "gamla", renkok, träffar i kåtan, palt- och surströmmingsintag.

Föreningens kåta vid Trollsjön i Vättlefjäll, hur utnyttjas den?

Förutom för föreningens medlemmar, informationsträffar med intresserade och gudstjänstammankomster i samarbete med Angereds församling.

Finns det en framtid för samerna i de norra delarna av Sverige, Norge, Finland och Ryssland?

Alltmer om samer som nu sprids – TV-program, filmer och samiska artister och kulturarbetare har inneburit att samer, som

p.g.a. tryck utifrån dolt sin samiska identitet, nu visar nytt intresse för sitt samiska ursprung – detta har gjort att det samiska fått ökad tro på framtiden.

Esperantoföreningen i Göteborg har haft en del samarbete med Sameföreningen

Johannes Marainen har besökt oss och livfullt berättat om sina 13 första år, då han fick erfarenhet av renskötsel och hur det är att bo i kåta.

Vi har fått pröva att sjunga psalmer på samiska.

Bilderna visar en gudstjänst nedanför kåtan vid Trollsjön.

Trots våta fötter efter en lång promenad genom skogarna var sammankomsten en upplevelse. (Stövlar rekommenderas!). Johannes gick torrskodd, då han kom från motsatt håll.

"Elsa Laula och skrivande samiska kvinnors antikoloniala kamp",

så hette ett föredrag om starka samiska kvinnor, ett seminarium, som Ingegerd och jag (Siv) deltog i.

Gästföreläsning med Vuokko Hirvonen, professor emerita i samisk litteratur

"Elsa Laula Renberg (1877–1931) var en samisk renskötare, barnmorska och medborgarrättsaktivist, som organiserade samiska kvinnor i en egen förening. Det är till minne av det stora landsmöte, som Laula sammankallade till, som samerna i dag firar sin nationaldag den 6 februari.

Vuokko Hirvonen är professor emerita i samisk litteratur vid Sámi Allaskuvla i Norge. Hennes avhandling (1998) var den första att publiceras på samiska.

Nu besöker Vuokko Hirvonen Göteborgs universitet med ett föredrag om Elsa Laula och andra skrivande samiska kvinnors antikoloniala kamp under 100 år".

1904 grundade Elsa Laula vid 27 års ålder det första kända sameförbundet – Lapska Centralförbundet. Samma år gav hon ut sin kampskrift *Inför lif eller död? Sanningsord i de lapska förhållandena*.

1918 avhölls i Östersund det första samiska landsmötet i Sverige.

Elsa utbildade sig till barnmorska, gifte sig år 1908 med Tomas Petersen Toven och fick sex barn, varav fyra nådde vuxen ålder. Makarna antog efternamnet Renberg. De bosatte sig söder om Mosjøen i Norge.

Elsa Laula arbetade för att de samiska kvinnorna skulle vara aktiva i samiskt organisationsarbete och startade därför Bruskankens samiske kvindeförening år 1910. Elsa Laula var mycket aktiv i kampen för samernas

medborgerliga rättigheter och påtalade orättvisan i att samerna inte hade rätt att bebo Sapmi medan andra icke-samer söderifrån fick den rätten. Hennes stridbarhet som same och kvinna sågs inte med blida ögon av samtidens styrande män.

Vid hennes bortgång 1931 låg det samiska organisationsarbetet nere, men Elsa Laulas pionjärarbete har fått betydelse för utvecklingen av lokala samiska föreningar och i förlängningen för utvecklingen av riksorganisationer och folkvalda organ som Sametinget.

Karin Stenberg

*Karin Stenberg
och, troligen
riksdags-
ledamoten Carl
Lindhagen
fotograferade
1919.*

Förutom om Elsa Laula berättade Vuokko också om **Karin Stenberg**, född 1884 i Árraksuoluoj i Arvidsjaur församling, död 1969 i Arvidsjaur församling. Hon var en pionjär inom den samiska föreningsrörelsen i Sverige.

Karin Stenberg studerade vid det samiska småskollärarseminariet i Mattisudden och utexaminerades 1904. Hon arbetade sedan som lärare inom Arvidsjaur kommun under

hela sitt yrkesverksamma liv. Parallellt med sitt yrke engagerade sig Karin Stenberg för samernas, framför allt skogssamernas sak. År 1916 var hon med om att bilda sameföreningen i Arvidsjaur, kanske den första i Norrbottens län. Under julen 1919 uppvaktade hon den samepolitiskt intresserade riksdagsledamoten Carl Lindhagen tillsammans med flera andra representanter för den gryende samiska organisationsrörelsen.

År 1920 utkom stridskriften *Dat Läh Mijen Situd (Detta är vår vilja)*, med underrubriken *En vädjan till Svenska Nationen från Samefolket*. Som författare står Valdemar Lindholm, men av förordet framgår att Karin Stenberg varit i högsta grad delaktig. Avsikten var att påverka 1919 års lappkommitté, som skulle utreda samernas rättigheter och renskötselns villkor.

Tillsammans med Gustav Park tog Karin Stenberg initiativ till Samernas folkhögskola, som startade i Sorsele 1942. Hon var även en av initiativtagarna till den samiska riksorganisationen Same Ätnam, som bildades 1945 i Jokkmokk.

*På Edelviks folkhögskola,
Burträsk, har man under flera
år gjort en medveten samisk
satsning. Bland annat med
landets enda samiska
konfirmationsläsning.*

La lando de la samea popolo – Sápmi

La samea lingvo apartenas al tute alia lingvofamilio ol la sveda. Ĝi estas samfamilia kun la hungara, la estona kaj la finna lingvoj. La majoritata socio de Svedio ne ĉiam traktis la sameojn ĝuste.

Paulus Utsi

([http://www.samer.se/1280 – klickbar länk](http://www.samer.se/1280-klickbar_länk)), samea poeto, naskiĝis 1918 en Ivgumuotki en la norvega flanko de Sápmi. Tie lia famnilio loĝis somere kun sia boacaro. Vintre la familio translokiĝis al Gáresavvon apud la finna-sveda limo.

En multaj poemoj li skribas pri la batalo kaj la sufero de sia popolo pro la manko de justeco. La aŭtoritatoj ne komprenis aŭ zorgis pri la kondiĉoj de la sameoj. Sed en la poemoj ankaŭ troviĝas varmece kaj amo ĉefe al la boaco, la naturo, al sia propra popolo kaj la saĝeco de siaj prapatroj.

1974 li eldonis "Giela giela". La titolo estas vortludo, kiun signifas la lingvo de ĵetbuklo (kastöglä).

56-jara li mortis dum vojaĝo en la montegoj, kiujn li amis kaj rigardis sia hejmo.

Kiam Esperanto havis sian Universalan Kongreson en Gotenburgo 2003, Minette Andersson svede legis poemojn de Paulus Utsi dum la Nacia Vespero. (Dum la Nacia Vespero la gasiganta lando – prezentas sian landon).

Matilda Koren legis samean poemon en esperanto, jorkis kaj

ludis sur tamburo. En la fono estis grandega samea pejzaĝo sur granda bildtuko. La aŭskultantoj – ĉirkaŭ 1600 venis de 65 diversaj landoj. La plej forta impreso por ili estis la samea junulino Matilda kun longa nigra hararo kaj samea festovesto. La etoso estis densa.

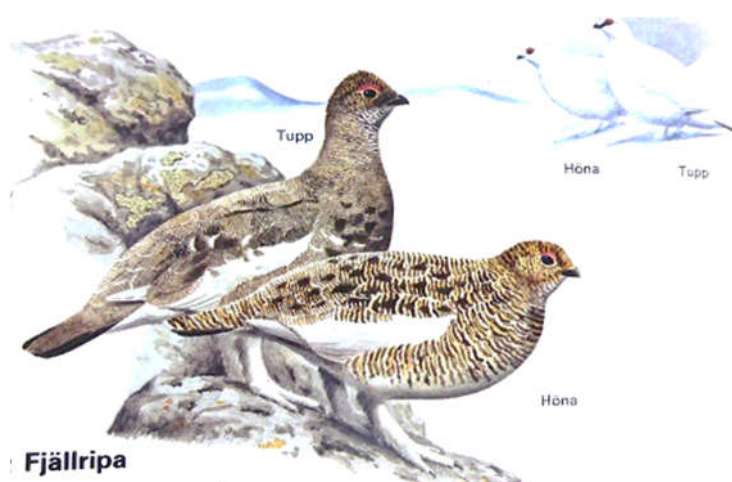
Jen poemo de Paulus Utsi:

Den vite mannens fotspår / Vilges olbmá juolggi luodda

Den vite mannens fotspår
är som brinnande eld
Han kom med hård makt
slet sönder renens land
Tog och förde bort
naturens egendom
Med sin lärdom bedrog han
naturmänniskan
Stiftade lagar
som gjorde samerna maktlösa
Deras verk vittnade om det

Vilges olbmá juolggi luodda
lea dego dolla mii boaldá
Son bodii garra vuimmiin
cuvkii bohcco eatnamiid
Válddii ja doalvvui
luonddu dávviriid
Jierbmodagainis fillii
dan luonddu olbmo
Dagai lágaid
mat sámiiid vuoimmehutte
Sin barggut dan vihtanaste

Monta lagopo (latin: lagopus mutus)

Fjällripa

Sian neston ĝi konstruas en terkavaĵo, prefere apud ŝtono ŝirmata de arbedaro kaj veproj.

La 7 – 11 ovoĵ estas hele grizaj aŭ ruĝflavaj kun nigraj makuloj kaj punktoj. La ovoĵ estas demetitaj en junio kaj estas kovitaj dum 24 – 26 tagnoktoj per la monta logapino. La monta virlogapo flugas al la altmontaro.

La idoj forlasas la neston post kelkaj horoj kaj estas flugpovaj post 10 tagnoktoj. La monta

La monta lagopo (en la sveda: *fjällripan*) estas loĝanta en la altmontaro de norda Dalekarlio ĝis norda Laponio kaj sonas alie ol sia parenco – la preskaŭ simila lagopo.

La monta lagopo estas pli malgranda ol la lagopo.

Se oni volas priskribi la "kanton" ĝi sonas kiel ronkanta "arrrr" kaj kokinbleka "ack ack".

lagopo estas nemigranta birdo. Ĝi manĝas foliojn kaj ŝosojn de nigraj empetroj, vakcinioj kaj nanbetuloj. Sur la menuo troviĝas ankaŭ beroj. La idoj bezonas ankaŭ insektojn kaj raŭpojn.

Nigraj empetroj

La Nacia Parko Sarek, mia libertempa revo

Certe estas tiel ke mi revas pri vizito al tiu loko, sed la priskribo timigas min, kaj mi komprenas ke mi verŝajne neniam iros tien. Nu, kio forpuŝas min for de mia plej granda aventuro? Unue mi legis ke Sarek estas nealirebla sovaĝejo, kie oni devas esti dotita per bona porcio da montegsperteco.

Krome la vetero ne estas favora. Sarek havas la plej altajn ciferojn pri

pluvado/neĝado en Svedio. La bestoj, kiuj sentas sin bone pri tiuj kondiĉoj, estas urso, gulo kaj linko. La alko estas aparte altkreska ĉi tie. Sed la vasta sovaĝejo kaj la timemo de la bestoj igas ke ili malofte montras sin.

La celo pri la nacia parko estas protekti karakterizan altmontegan pejzaĝon en sia natura stato. La areo estas entute 197 000 hektaroj, el kiuj 17 700 ha konsistas el nanbetula arbaro, 14 800 ha el glaciejo, 1 700 ha marĉejo kaj 3 900 ha akvosurfaco, la restaĵo estas senarbara montego.

Tiu majesta kaj sovaĝa montego certe pludivos en miaj revoj, kaj mi estas danka por ke ĝi ekzistas kaj espereble ekzistos por ĉiam!

/Ingegerd

"Vi är samer" – Ni estas sameoj!

Mi trovis libron, diras Ingegerd: "Ni estas sameoj"

La libro estas eldonita 1977 de la eldonejo de Sveriges Radio kaj priskribas la vivon de la sameoj tra la okuloj de la infanoj.

Jen venas eta ekstrakto de la libro, kie oni rakontas el la infana perspektivo.

Saluton! Mi nomiĝas Anne-Kirsten Eira. Mi estas sesjara kaj loĝas kun mia patrino kaj patro kaj miaj gefratoj supre en la montegoj en la plej norda Norvegio.

Jen niaj boacoj. Tute apud la boacgrego staras nia "lavvo" – aŭ tendo, kion oni diras svede. Vintre ni loĝas en vera domo.

Sed nun la printempo alvenis kaj ni

translokiĝos al la somera lando sur la marbordo. Dum la translokiĝo ni loĝas en nia "lavvo".

Patro fosas en la neĝo por rigardi, ĉu troviĝas manĝaĵo por la boacoj. Nun ni

estas tiom longtempe en la vintra lando ke la likeno komencas elĉerpiĝi.

Patro kaj onklo Johan gardis niajn boacojn la tutan vintron – de oktobro ĝis la fino de aprilo.

"Ne, nun estas tempo plue translokiĝi", diras patro. Li aŭdis per la radio, kiu pendas ĉe la tenda vando, ke oni riskas pli malbonan veteron. "Plej bone translokiĝi kiam la vetero bonas".

Ni urĝe malkonstruas la tendon kaj enpakas manĝaĵon, vestojn kaj ĉion alian, kiun ni kunportas dum la translokiĝo. La tendaj stangoj kaj la tendotuko estas enpakitaj sur sledo kaj ni helpas al patrino fiksi la restantajn pakaĵojn sur la aliaj sledoj.

Dumtempe patro kaptas la boacojn, kiuj tiros la sledojn. En malnovaj tempoj ĉiuj boacbredantaj sameaj familioj havis tirboacojn, sed nun preskaŭ ĉiuj ĉesigis tion. Anstataŭ oni uzas aŭton kaj neĝskoteron.

Sed ni loĝas preskaŭ 90 km de la plej proksima vojo, vintre, do por ni bonas havi

tirboacojn. Patro havas neĝskoteron, sed la benzino multekostas kaj estas longa vojo konduki 180 km tien – reen por preni benzinon.

Patro kaptas la boacojn per sia lazo.

La plej granda boaco estas malfacile regebla. Sed finfine ĝi rezignas kaj stariĝas antaŭ la sledo.

Kiam ĉio estas en ordo, patro kaj onklo Johan prenas siajn neĝskoterojn kaj komencas peli la gregon kontraŭ la printempa lando.

La boacoj mem volas tien, ĉar baldaŭ estos tempo por la "vajoj", la boacinoj, naski siajn idojn tie.

La hundoj ankaŭ fervoras eki. Ĉi tiu estas la hundo de patro. Ĝi estas la plej bona kompano, sed ankaŭ ege grava laborkunulo. Patro nur bezonas montri aŭ krii por ke la

hundoj pelas la boacojn en la ĝustan direkton

La boacgregon sekvas avo kaj patrino kaj ĉiuj infanoj. Nia boaca sekvantaro estas longa, ni

havas 28 sledojn kaj tirboacojn. Ĉi tie sur la altmontaro la neĝo estas malmola kaj premiĝita de la vento.

La tutan nokton ni iras sur la altmontaro. Ni devas translokiĝi nokte, tage la suno varmigas tiel multe ke la neĝo moliĝas kaj porziĝas, kaj estas malfacile iri sur ĝi. Meznokte iĝas preskaŭ 20 minusaj gradoj. Tiam la neĝo glacikoviĝas al malmola neĝokrusto, kaj tiam bonas iri. Estas glacia malvarmo. Sed tion ni infanoj ne rimarkas, ĉar ni dormas en la sledoj. Patrino enpakis nin en densajn, varmajn boacfelojn kaj plejdojn. Ni tute ne frostas.

Kiam ni vekigigas jam estas mateno. Patro kaj patrino haltis por ripozi kaj manĝi.

"Fi, kiel malvarme estas ĉisupre!" diras eta Marit. Sed ŝi denove varmigigas kiam ŝi povas gustumi la kafon de la patrino. Verdire Marit estas tro malgranda por ŝati kafon. Sed kiam ŝi frostas, ĝi bongustas.

Vespere, kiam la neĝo denove glaciigigas, ni daŭrigas. Tiele ni iras tagnokton post tagnokto.

Post tri semajnoj ni finfine estas je la celo en la altmontaro, kie la idoj naskiĝos. Nun ni estas en la printempa lando. Patro kaj onklo Johan liberigas la boacojn.

Ĝojiga informo por la abeloj de EU

En Göteborgs-Posten

28 aprilo mi legas:

Tri insekticidoj, kiuj montriĝis esti ege danĝeraj por abeloj, estos malpermesitaj en

EU. Dum voĉdono 16 el la membrolandoj – inkluzive Svedio – voĉis pro la propono, ok ne voĉdonis. Kvar landoj: Rumanio, Ĉeĥio, Hungario kaj Danio voĉis kontraŭ. La nun malpermesitaj insekticidoj estas tri tipoj de neonikotinoj. La insektoj lamiĝas kaj mortas je sufiĉe da granda koncentrado.

Ni povas danki al niaj abeloj pro la manĝaĵo! Ĉirkaŭ 1/3 de nia manĝo venas de herboj, kiujn niaj abeloj kaj burdoj polenas. Abeloj ne nur produktas mielon sed estas gravegaj por nia survivivo.

Malsanoj, venenoj kaj ŝanĝita pejzaĝo menacas la abelojn.

Vi povas helpi ilin tiele:

1) Aĉetu ekologian manĝon. Tiele la uzo de ekstermilo malkreskas.

2) Kultivu florojn sur via balkono aŭ en via ĝardeno kaj ne pluku sovaĝajn florojn kaj florantajn arbojn kaj arbustojn!

3) Helpu ilin pri loĝado, konstruu "abelajn hotelojn"!

4) Konstruu "abelakvumilon" kie la abeloj povas trinki.:

- Prenu pasteĉan formon, plenigu ĝin per akvo kaj ludglobetoj aŭ ŝtonetoj sur kiuj la abeloj povas surteriĝi por ne droni.
- Metu ĝin sur taŭgan lokon proksime al floroj, kie la abeloj kutime sentas sin bone.

Bonŝancon! /Siv

Spela kula / Ludi per globetoj

Dikten "Spela kula" av Sten Selander

Vi spelade kula på torget en dag,
en liten folkskolegrabb och jag.
Jag hade väl femti, han hade fem.
Vi spelte. Och han förlorade dem.
Han snorade till och gav mig en blick,
då jag visslade överlägset och gick.

↓

Provon traduki la poemon mi faris – ĉar mi ne trovis iun tradukon interrete kaj ne iun, kiu volus fari la laboron. **Defio por vi, kara leganto – faru vian tradukon kaj sendu ĝin al Ora Ĵurnalo!** /Siv

Tagon sur placo per globetoj ludis ni
eta bazlernanto kaj mi.
Mi havis ja kvindek, li havis kvin
Ni ludis, kaj mi venkis lin.
Mi fajfis, li snufis kaj iris for
ĵetis malĝojan rigardon al mia kor'

Men jag ångrade mig, när jag kom till vår port,
och tyckte det var något fult, jag gjort.
Jag gnodde tillbaka. Men ingenstans kunde någon säga, var grabben fanns.
Jag skämdes. Jag tror, jag skäms för det än, när jag ser dem spela kula igen.
Och jag ville ge, jag vet inte vad, för att en gång få se den grabben glad.
Men nu är han säkert en stor, grov karl, som släpar och sliter – jag vet inte var.
Och visste jag det, förslog det ej stort.
Man kan aldrig ändra det fula man gjort.
Man kan inte lämna kulor igen och trösta pojkar, som stelnat till män.

Sed mi pentis, alveninte al nia pord' pensante ke ne ĉio estus en ord'.
Mi kuris reen, demandante al ĉiu – sed la knabeton vidis neniu.
Mi hontis – kaj ĉiam hontas kiam glob-ludantojn mi renkontas
Mi volus doni ion al li por foje vidi lin rideti al mi.
Certe nun penlaboranta viro li estas kun ĉagrenoj, kaj malofte li festas
Se mi do scius – al kiu servus ĝi mian stultaĵon ne forprenus mi.
Globetojn redoni al knabo – nun viro, ne eblas. Mi hontas pro mia mis-iro.

Fama bildo de "La virino kun la mansako"

La politikistoj en Växjö (kie okazis la demonstracio en 1985) voĉdonis nee al la propono ricevi statuon de la "Virino kun la mansako". Tamen temas pri demokrato kontraŭ

naziisto, virino kontraŭ viro, malforto kontraŭ forto. La virino estas polino, kies patrino estis en germana koncentrejo. Ŝi mem ne ŝatis la bildon kaj ne volis esti rigardata probatalanto de libereco.

Sed en junio ni povas spekti la statuon en Alingsås. La statuo troviĝas en du ekzempleroj. La dua troviĝas en Varberg. Kiam Växjö ne volis la statuon

entreprenisto Lasse Diding aĉetis ĝin kaj volis doni ĝin al la komunumo Varberg – kiu neis. Finfine ĝi nun troviĝas en la Kulturhistoria Muzeo de Halando.

så säsongen...

Statyn avtäcks i juni

ALINGSÅS

Efter att ha nobbats plats av en lång rad kommuner så till slut Alingsås ja. 16 juni avtäcks det kontroversiella konstverket "Med handväskan som vapen" i samband med Potatisfestivalen.

– Jag ser verkligen fram emot detta och tycker att det är bra att Alingsås tagit emot skulpturen som jag anser symboliserar kampen för yttrandefrihet, demokrati och mänskliga rättigheter, säger Janine Alm Ericson (MP), riksdagsledamot och vice ordförande i Alingsås kultur- och fritidsnämnd, som ska inviga statyn.

– Detta är frågor som ständigt behöver diskuteras, inte bara ur svensk kontext utan även ur ett utländskt perspektiv med tanke på hur världen ser ut i dag.

KONSTNÄREN Susanna Arwin, är glad över att hennes bronsskulptur äntligen fått en plats i Åmanska parken.

– Jag är förstås jätteglad och tycker att det är en fantastisk seger för civilkurage att statyn äntligen kommit i kommunal ägo. Jag är både stolt och tacksam att Alingsås kommun vill hjälpa till att stå upp för detta genom att ta emot min skulptur, säger Susanna Arwin som under

Arkivbild: ERIK KRÄNG

SNART I ALINGSÅS. Skulpturen "Med handväskan som vapen" har vällat debatt i hela landet.

Fakta: Kvinnan med handväskan

- Motivet till den omdebatterade statyn är inspirerat av pressfotografen Hans Runessons prisbelönta bild, tagen under demonstrationer i Växjö 1985.
- Bilden visar hur en fanbärande demonstrant för Nordiska rikspartiet angrips bakifrån av en kvinna som slår med sin väska mot hans huvud.

invigningen själv kommer att tala om sitt verk.

Hennes skulptur finns i två exemplar. Den ena står i en villatomt i Varberg och i oktober så Alingsås ja till att ta emot det andra exemplaret som donerades till kommunen av konstnären själv.

Men även här föregicks beslutet av en het debatt med både lokalbefolkning och politiker inblandade, varav

flera inte ville se konstverket på något lokalt torg. Bland de argument som framfördes fanns bland andra att statyn skulle vara våldsbejakande och att män i stället ville se kärlek på gatorna.

TILL SLUT BLEV det ändå ja för att ta emot bronsskulpturen som avtäcks 16 juni i samband med Potatisfestivalen. De flesta verkar i dag också mer positivt inställda överlag till statyn, enligt kulturhuschefen Johan Edgren.

– Visst, det finns fortsatt en opinion och de som menar att statyn skulle förhärliga och uppmuntra till våld. Men jag har inte hört att det skulle vara någon ny proteststorm på gång. En majoritet av stadens politiker röstade ju trots allt även ja till beslutet.

CAMILLA MOESTEDT

La virino kun la mansako. Susanna Arwin faris la bronzan statuon, inspirita de bildo farita de la gazetfotografisto Hans Runesson, kiu faris bildon de virino, kiu dum demonstracio en Växjö de la naziista partio Nordiska Rikspartiet, batis standardportanton per sia

mansako. La skulptisto Susanna Arwin ofertis sian statuon al kelkaj urboj, sed la plejparto neis, dirante ke la statuon instigus al perforto. Tamen Alingsås akceptis la statuon, kaj ĝi estos inaŭgurita lige al la Terpomfestivalo la 16an de junio.

"Guds olydiga revben"

av Gunilla Thorgren 1917.

Även om nya upptäckter rubbar våra invanda tankesätt, tycker jag de är viktiga att visa. Här handlar det om kvinnans roll genom tiderna – speciellt inom den kristna religionen. / Siv

Gunilla Thorgren berättar i "Guds olydiga revben" om starka kvinnor som i alla tider mött motstånd, då de inte underordnat sig den gängse kvinnorollen. Gamla Testamentet berättar om våldtäkter, kvinnoförakt och lydnadskrav. Nya Testamentet förminskar kvinnornas betydelse. Det dröjde ju innan kristendomen tog form och det mesta som skrevs under det första århundradet har ju förvunnit. Att det förekom mycket stridigheter och förföljelse kan man förstå, eftersom skrifter gömts och grävts ner. 1945 hittade en bonde en lerkruka, som var begravd i Nag Hammadi-öknen i Övre Egypten. Krukan innehöll 45 papyrustexter. Det var evangelier och hemliga texter från den tidiga kristendomen. Texterna visar på den mångfald som en gång fanns inom kristendomen, men som sedan kämpats ner av den ortodoxa, rättroende kyrkan. Det var en kamp för mannens överhöghet i den gryende kyrkan.

Texterna kallas gnostiska. För många år sedan läste jag "**De gnostiska evangelierna**" av Elaine Pagel, som forskat om Nag Hammadi-rullarna. Där har vi t.ex. **Maria Magdalenas evanglium**. Sammanlagt tycks Jesus ha haft sju kvinnliga lärjungar. Jesus

hade en för tiden ovanlig kvinnoyn. Hans främsta lärjunge, Maria från Magdala, hade många samtal med Jesus och fick undervisning, som var mer omfattande än vad de övriga lärjungarna fick. Det ledde till

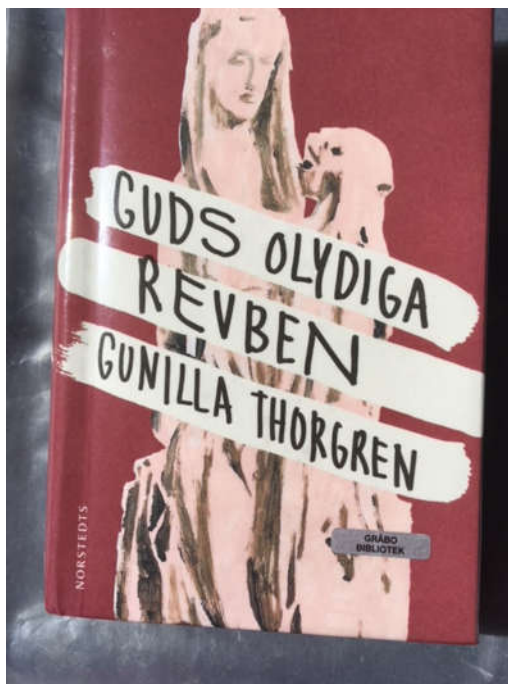
avundsjuka. I det gnostiska **Tomasevangeliet** står: – Simon Petrus sade till dem [lärjungarna]: Må Maria [Magdalena] gå bort från oss, ty kvinnor äro icke värda (det eviga) livet. Men Jesus tog henne i försvar.

Det gnostiska **Filipposevangeliet** menade att jungfrufödelse och återuppståndelse – fysiskt – var naiva missuppfattningar. I evangeliet **Sanningens vittnesbörd** skildras Edens lustgård ur ormens

perspektiv. I denna gnostiska text är ormen symbol för den gudomliga visheten. Han övertalar Adam och Eva att ta del av kunskapen, medan "Herren" hotar dem med döden. Herren ville nämligen svartsjukt hindra dem att nå kunskap och när de ändå skaffade sig den, driver han ut dem ur Paradiset.

Gnosticismen är ingen enhetlig lära. Det enda dessa texter har gemensamt är att de förbjöds av den ortodoxa katolska kyrkan.

Historieforskare berättar om århundradena före och efter Jesu tid. och en alternativ syn på kvinnan. Då var Romarriket ett kosmopolitiskt samhälle. I Grekland och Mindre Asien deltog kvinnorna tillsammans med männen i de religiösa riterna, särskilt i kulterna kring den Stora Modern och den egyptiska gudinnan Isis. Kvinnorna var också

yrkesverksamma som bl.a. lärare, konstnärer och läkare.

Många av de gnostiska evangelierna talar om att Gud omfattar både en kvinnlig och en manlig sida. I **Den stora Förkunnelsen** förklarar man ursprunget till universum.

"Från Tystnadens kraft framträder en stor kraft, Universums Sinne, som styr allting och är manlig. Den andra, den stora Tanken, är kvinnlig och alstrar allting."

I **Filipposevangeliets** författares föreställningsvärld är Anden feminin. Filippus driver med de ortodoxa som inte förstår att jungfrufödseln ska ses symboliskt och inte som de tror: att Maria blev gravid med den helige Anden. "Om Maria hade blivit gravid med den helige Anden vore det en häpnadsväckande sensation. De vet inte vad de säger. När blev någonsin en kvinna havande genom en kvinna?"

Enligt dessa gnostiker var alltså Gud inte ensam på täppan. Tvärtom. Visheten – den gudomliga Modern – var den centrala gudomen.

De ortodoxa biskoparna gick i taket. Två av dem, Ireanus (130 – 202 e. Kr.), biskop i Lyon och kyrkofadern Tertullianus (160 – 225 e. Kr.) har lämnat efter sig många arga uppgörelser med gnostikerna.

Biskop Ireanus är otroligt upprörd över att så många kvinnor dras till gnostikerna, som han betraktar som kättare. "Även i vårt eget område i Rhône-dalen har gnostikern Markus dragit till sig mången dåraktig kvinna från min församling. Markus uppmanar kvinnorna att profetera. Värst av allt är att han inbjuder kvinnorna att uppträda som präster och fira nattvard med honom."

Tertullianus stora hatobjekt var prästen Markion, av de ortodoxa utpekad som kättare, eftersom han utnämnde både kvinnor och män till präster och biskopar.

Tertullianus grundinställning till kvinnan var ju den här: "Vet ni icke att ni var och en är av Eva? Guds dom över detta ert kön lever än i dag; det måste med nödvändighet också skulden göra. Ni är djävulens port, ni är inbjuderskan till det förbjudna trädet, ni är den första avfällingen från den gudomliga lagen, ni är hon som övertalade honom. Ni aktade icke för rov att fördärva mannen, Guds avbild. Och för ert sveks skull måste t.o.m. Guds Son dö."

Det var en ren och skär maktkamp – en kamp för mannens överhöghet i den gryende kyrkan. Kvinnor strömmade till Jesusrörelsen i stor utsträckning och de var företagsamma. Det fanns profetiska rörelser grundade av kvinnor. En kvinna, Marcellina, färdades till Rom för att representera "karpokraternas grupp". De menade att de hade fått en hemlig lära från tre av Jesu kvinnliga lärjungar, Maria, Salome och Marta.

Maria Magdalenas evangelium är kort och delvis skadat. Texten börjar med att Jesus, efter döden, har kommit till lärjungarna. De frågar honom om syndens beskaffenhet. Han förklarar, förvånande nog, att det inte finns någon synd. Han uppmanar dem att söka frid i sina hjärtan." Han försvinner och lärjungarna börjar gråta häftigt. "Hur ska vi kunna gå till hedningarna och predika människosönens rikes evangelium? När de inte sparade honom kommer de inte att spara oss. Maria från Magdala tröstar dem. Petrus säger: "Syster, vi vet att Frälsaren älskade dig mer än alla andra kvinnor. Förtälj oss de av Frälsarens ord som du erinrar dig – de ord du känner till, men som inte vi känner till, och som vi inte har hört."

Hon berättar då om en uppenbarelse hon haft i ett möte med Jesus. Jesus beskriver sju demoner, som förstör människans själ – mörkret, begäret, ignoransen, dödslängtan, köttets åtrå, köttets brist på visdom, vreden.

En av lärjungarna – Andreas – tror inte att Frälsaren har sagt dessa konstiga saker. Petrus håller med. "Talade han verkligen med en kvinna i enskildhet utan att vi visste om det? Ska vi verkligen sitta här och lyssna på henne. Valde han henne framför oss?" Då börjar Maria gåta och säger: "Broder Petrus, vad föreställer du dig? Tror du att jag har hittat på detta själv eller att jag ljuger om Frälsaren?"

Levi ingriper. Han läxar upp Petrus. Varför ska han alltid bråka? "Petrus, nu ser jag att du strider mot kvinnan som fienderna gör. Säkert kände Frälsaren henne mycket väl. Det är därför han älskade henne mer än oss. Vi borde skämmas." Grälet avstannar. De går ut och predikar.

Markusevangeliet i Nya Testamentet berättar att Jesus hade drivit ut sju demoner ur Maria från Magdala. Är det dessa demoner hon har talat med Jesus om i en uppenbarelse?

Det fanns gott om fiender som inte accepterade att sju kvinnor med Maria Magdalena i spetsen vandrade med Jesus och 12 män, runt i samhällena och predikade – det var en oerhörd provokation! I många av de gömda och undanstopgade evangelierna som hittats de senaste 300 åren spelar Maria

Magdalena, den kvinna som fick "kunskap om Alltet", en central roll. Kyrkans män har försökt nervärdera henne och kallar henne sköka.

Medeltiden har många starka kvinnor – inte minst vår egen Heliga Birgitta. Intressant är också *beginerna* – en socialt inriktad kvinnorörelse. En medeltida mystiker, Hildegard av Bingen, var den mest lärda kvinnan under sin tid, men hon kallade sig själv "ignota" – den okunniga. Hildegard samlade sina visioner i boken "Liber Scivias". Boken presenterades för påvestaten av en av medeltidens mest respekterade andliga ledare – Bernhard av Clairvaux. Det märkliga med Hildegard var att hennes uppenbarelsen nästan genast fick godkännande av de mäktiga männen i kyrkan.

Jag har sällan läst en bok, som omfattar så mycket kvinnohistoria under så lång tid. Det märkliga är att så många kvinnor i världen fortfarande bara är Guds eller Adams revben – lydiga eller olydiga. /Jag läste boken och plockade det jag tyckte var intressant /Siv

Ett intressant textfragment på koptiska, hittat 2012, handlar om Maria Magdalenas status. Se: [\(länken är klickbar\)](https://rogerviklund.wordpress.com/category/gnostikerna/)

Sommardagar i Göteborg – pröva en intensivkurs i

Esperanto 2018

– ett logiskt och spännande språk med globala ambitioner.

Plats: Redbergsskolan. Grupper på tre olika nivåer.

Tid: må 25 – fr 29 juni 2018 kl. 10–15.

Sista dagen gör vi en utflykt och prövar att tala esperanto.

Avgift 100:–/dag = 500:– Pg 436 12-1

Arrangörer: Göteborgs Esperantoförening, Esperantolärarnas förbund ILEI och Studieförbundet Vuxenskolan.

Läs mer på Esperantoföreningens hemsida: www.esperanto-gbg.org

Mer info: Siv Burell 070-721 34 79